

βάτ' (ἐπὶ ἀλλεπαλλήλων δυσχερειῶν) Σάμ. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Ξενοφ. Ἑλλην. 5,3,1 «τούς θ' ἵππους ἐσκευασμένους καὶ τοὺς ἀμβάτας ἐξωπλισμένους ἔχων». Συνών. *καβαλλάρεις*. 2) Ὁ καλυπτὴρ κέραμος ὁ ἐπιτιθέμενος ἐπὶ τοῦ ἐτέρου κατὰ τὸν στεγασμὸν ὀροφῆς Πελοπν. (Λακων.)

3) Ἀσθμα, δύσπνοια Ἴων.(Κρήν.) Χίος — Λεξ. Δημοτ. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Γερμ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἀνέβασι* 3.

4) Τὸ πρὸς τὴν ἔξοδον τῆς μάνδρας ὑψηλὸν μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναβιβάζουν τὰ πρόβατα καὶ ἀμέλγουν Εὐβ. (Κύμ.) Σκῦρ. : *Βάλαμε τὰ σκαμνιά 'ς τὸν ἀνεβάτη γιὰ νὰ ἀρχίσουμε τὸ ἄρδεμα* (ἄμελγμα) Σκῦρ. || Ἄσμ.

Νά 'μουν 'ς τὸν ἀνεβάτη σου καρέγλα ἀσημένια γιὰ ν' ἀκκουμπῆς τὴ μέση σου τὴ μαργαριταρένια Σκῦρ. 5) Ὁ ξύλινος μοχλὸς διὰ τοῦ ὁποῖου ἀναβιβάζεται ἡ καταβιβάζεται ἡ ἄνω μυλόπετρα διὰ νὰ γίνη τὸ ἄλειφρον λεπτότερον ἢ χονδρότερον Εὐβ.(Κύμ.) Θήρ. Κάρπ. Κίμωλ. Κρήτ. Κύθηρ. Κύθν. Νάξ. (Ἐγκαρ. Φιλότ.) Πάρ. Ρόδ. Σίφν. — Λεξ. Βλαστ. Συνών. *ἀνεβαστοῦρα*. 6) Λωρίον τὸ ὁποῖον περιβάλλει τὸν πόδα κατὰ τὰ σφυρὰ καὶ συγκρατεῖ τὸ ὑπόδημα ἐπὶ τοῦ ποδὸς Κύθν. 7) Κοχλίας, βίδα Μύκ. Σέριφ. Τήν.

ἀνεβατίζω, ἀναβατίζω Κεφαλλ. ἀνεβατίζω Πελοπν. (Αἴγ. Ἀρχαδ. Βούρβουρ. Κλουτσινοχ. Κυνοῦρ. Λακων.) — Λεξ. Αἰν. Μ. Ἐγκυκλ. Δημοτ. ἀνιβατίζω Εὐβ. (Στρόπον.) Μακεδ. (Καταφύγ. Σισάν. Φλόρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Εὐρυταν.) ἀν'βατίζω Ἡπ. (Ζαγόρ. κ. ἀ.) ἀν'βατάου Ἡπ. (Ζαγόρ. κ. ἀ.) ἀν'βατῶ Ἡπ. ἑνεβατίζω Α.Ρουμελ. (Καρ.) Ἡπ. (Πρέβ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀνεβατός*.

1) Παρασκευάζω προζύμην, διὰ τὸ ζύμμαμα ἄρτου, Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Δημοτ. : *Θὰ σηκωθῶ δυὸ ὥρες νύχτα ν' ἀνεβατίσω* Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἀναπήζω* 1.

2) Ζυμώνω ἄρτον μὲ προζύμι, διὰ νὰ φουσκώσῃ ἐνθ' ἄν. : *Τὸ ἀνεβατίζουμε τὸ ψωμί καὶ δὲν τὸ τρώμε ποτὲ λειψὸ Βούρβουρ. Δὲν προφταίνω ν' ἀνεβατίσω τότ' αὐτὸ θὰ κάνω λειψὸ ψωμί Κλουτσινοχ. Σήμερα 'νεβατίζω Πρέβ. Ἀνιβάτ'σα κἄνα δυὸ ταγιά ψομί Αἰτωλ. Γιὰ ν' ἀνεβατιστῇ τὸ ψωμί καλὰ ν' ἀναπιάνῃς προζύμι ἀποβραδὺς Βούρβουρ. || Ἄσμ.*

Σήκω, Μηλίτσα μ', ζύμωσε, σήκω ν' ἀνιβατίσῃς καὶ ἀκόμα τούτη τὴ βραδεὶά ποῦ εἵμαστεν ἀντάμα Φλόρ. Καὶ ἀμτβ. ὑφίσταμαι ζύμωσιν,φουσκώνω, ἐπὶ ζύμης Εὐβ. (Στρόπον.) Ἡπ. (Ζαγόρ.) Πελοπν. (Κλουτσινοχ.) : *Ἀνεβατίζει τὸ ψωμί Κλουτσινοχ. Τ' ἀφίνουν τὸν ζ'μάρ 'ς τὸν σκαφίδ' ν' ἀνιβατίσ' Στρόπον. Τὸν ζ'μάρ' ἀν'βάτ'σι Ζαγόρ. Τὸν ψομί ὅσον μπάει καὶ ἀν'βατίζ' αὐτόθ. 3) Πλειοδοτῶ εἰς δημοπρασίαν Ἡπ. Συνών. *ἀβαντζάρω* Α 2, *ἀναβαντζάρω* 1, *ἀνεβάζω* Α 5. 4) Ὑπερτιμῶ, ἀκριβένω τι Ἡπ. Συνών. *ἀβγατίζω* Β 1 β, *ἀπανωβάνω*. 5) Μεταφ. ἀτονῶ, ἀδυνατίζω (ἢ μεταφ. ἐκ τῆς ζύμης, ἢ ὁποῖα ὅταν ζυμωθῇ ὑπὲρ τὸ δέον γίνεται ὑδαρῆς καὶ χαλᾷ) Κεφαλλ. : *Ἀρρώστησα καὶ ἀναβάτισα*.*

ἀνεβατιστὰ ἢ, ἀμάρτ. ἀν'βατ'σὰ Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. **ἀνεβάτισσι*.

Ποσὸν ἀλεύρου ἐξαρκοῦν διὰ νὰ ζυμώσῃ τις ἄπαξ : *Μιὰ ἀν'βατ'σὰ ψομί ἔχουμ' ἀκόμα*.

ἀνεβάτισμα τό, Λεξ. Αἰν.

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀνεβατίζω*.

Ἡ ζύμωσις ἐνζύμου ἄρτου.

ἀνεβατόριο τό, Ἐλευσ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. **ἀνεβάτορας*.

Ὡς τεχνικὸς ὄρ. μηχανήμα διὰ τοῦ ὁποῖου μεταφέρεται τι εἰς ὑψηλότερον διαμέρισμα τοῦ ἐργοστασίου : *Ἐχάλασε τ' ἀνεβατόριο, γιὰτὶ κόπηκε ἡ ἀλυσίδα*.

ἀνεβατορίτης ὁ, Ἐλευσ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀνεβατόριο*.

Ὁ ἐργάτης ὁ ἐπιβλέπων τὴν ἐργασίαν τοῦ ἀνεβατορίου.

ἀνεβατός ἐπιθ. ἀναβατός Ἡπ. Μηλ. ἀνεβατὸς κοιν. ἀνιβατὸς βόρ. ἰδιώμ. ἀν'βατὸς Ἡπ. (Ζαγόρ. κ. ἀ.) ἀνεβατὲς Σκῦρ. ἀνηβατὸς Πόντ. (Ὀφ.) ἀνεβατὲ Τσακων. ἑνεβατὸς Θράκ.(Σαρεκκλ.) Κῶς Ρόδ. ἑνεατὸς Ρόδ. ἑνεβατὸ Καππ. ἑνιβατὸς Ἡπ. Μακεδ. (Βελβ. Καταφύγ.) ἑνηβατὸς Σύμ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. *ἀναβατός* = ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον δύναται τις νὰ ἀναβῇ.

Α) Ἐπιθετικ. 1) Ὁ ζυμωθεὶς μὲ προζύμι ὥστε νὰ φουσκώσῃ, ἐπὶ ζύμης ἢ ἄρτου κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Ὀφ.) Τσακων. : *Ψωμί ἀνεβατό. Ζυμάρι ἀνεβατό. Πίττα ἀνεβατή. Ζύμη ἀνεβατή κοιν. Ἀνιβατὲς τ'γανίτις Σάμ. Ζίμουσα ἀνιβατό ψομί καὶ λειψὸ Στερελλ. (Αἰτωλ.) Ἀνιβατό ζ'μάρ' Ὀφ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Κηρουλάρ. (Ρ. G. 120,794θ) «τὴν ζύμην τὴν τὸν ἀναβατὸν ἄρτον αἴρουνσαν». Συνών. *ἀνακον-φωτός* 2, *ἀνεβασμένος* (ἰδ. *ἀνεβάζω* Α 8), *νατέ*, ἀντίθ. ἰδ. ἐν λ. *ἀνατε* 1. 2) Ἐκεῖνος τοῦ ὁποῖου ἡ δύναμις ἀναβιβάζεται κατὰ συνθήκην, ἐπὶ τοῦ παιγνιοχάρτου ὅταν ὁ ἄσπος ὑπολογίζεται εἰς ἔνδεκα μονάδας Θράκ. (Αἰν.) : *Παίζουν ἀνιβατό χαρτί. 3) Ὁ ἐξέχων πῶς τῆς ὑποκειμένης ἐπιφανείας, ἐπὶ κεντήματος γινομένου μὲ σγουρὸ φουσκωτὸ μαλλὶ πολλαχ. : Κέντημα ἀνεβατό πολλαχ. Πατιόφλες ἀνεβατὲς* (βραχυλ. ἀντὶ μὲ κέντημα ἀνεβατό) πολλαχ. Ἀνεβατὲς *μάγκες* Λεξ. Βλαστ. Συνών. *φουσκωτός*.*

Β) Οὐσ. 1) Θηλ. ἀνεβατή (κατὰ παράλειψιν τοῦ οὐσ. *κονλούρα*), ἄρτος ἐνζυμος Ἡπ. Μέγαρ. Πελοπν. Προπ. (Ἀρτάκ.) β) Πληθ., ἀνιβατοί, λουκουμάδες Λέσβ. Συνών. **ἀνεβατούρια*. 2) Ξύλινος πίναξ, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου πλάττεται ἡ ζύμη Σκῦρ. 3) Ἡ δύσπνοια τοῦ βαρέως ἀσθενούντος, ρόγχος Ρόδ. : *Ὁ ἄρρωστος ἔδει ἑνεβατό*. Συνών. *ἀγκομάχημα* 3, *ἀνάσερμα* 2 γ, *ψυχομάχημα*. 4) Τὸ ἀνώγειον τῆς οἰκίας Κυδων. 5) Οὐδ. ἀνεβατό, ὁδὸς ἀνωφερῆς Ζάκ. — Λεξ. Βλαστ. Συνών. *ἀνήφορος*. Καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἡπ. *ἑνεβατὰ* Τήλ. 6) Πληθ. ἀνεβατά, ἀγροὶ ὑπερκαίμενοι τοῦ χωρίου Κεφαλλ. : *Πάμε νὰ δουλέψουμε 'ς τ' ἀνεβατά. Ἀντίθ. κατεβατά* (ἰδ. *κατεβατός*).

***ἀνεβατούρια** τά, ἀνιβατούρια Ἱμβρ. Κυδων.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀνεβατός* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦρι-οῦρια.

Σφαιρικοὶ λουκουμάδες ἐκ ζύμης ἐνζύμου : *Ζίμουσα ἀνιβατούρια Ἱμβρ. Μᾶς κιράσαν ἀνιβατούρια μὶ τὸν μέλ' αὐτόθ.*

***ἀνεβγατίζω**, μέσ. ἀνιβγατίζουμι Θράκ.(Μάδυτ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. **ἀνέβγατος* < ἀ- στερητ. καὶ ἔβγα.

Παύω νὰ ἐξέρχωμαι συχνὰ ἐκ τῆς οἰκίας, ἐπὶ κορασίου ὑπερβάντος τὴν παιδικὴν ἡλικίαν : *Τὸν κουρίτ' ἀνιβγατίσ'κι*.

***ἀνεβγατούδα** ἢ, ἀνιβγατούδα Θράκ.(Μάδυτ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. **ἀνέβγατος* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦδα.

Ἡ ὑπερβᾶσα τὴν παιδικὴν ἡλικίαν κόρη καὶ περιοριζομένη πλέον ἐντὸς τοῦ οἴκου. Πβ. **ἀνεβγατίζω*.

***ἀνεβήσιν** τό, ἀναβήσιν Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀνεβαίνω*.

Ἀναβάσιρᾶ, δι' ὃ ἰδ. **ἀνεβαστής*.

